

جزوه آموزشی روش تحقیق در مدیریت

(Research Methods in Management)

دکتر روح اله تولایی

عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی

نسخه شماره یک، پاییز 1394

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

"قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ"

"بگو آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند با هم برابرند؟ تنها خردمندان هستند که متذکر می شوند"

سوره مبارکه زمر: آیه شریفه 9

برنامه درسی این ترم:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

1) ارائه و تشریح جزوه توسط استاد (دریافت فایل جزوه از سایت

(www.tavallaei.sub.ir)

2) انجام تحقیق کلاسی به صورت گروهی و ارائه

تحقیقات برتر (5 نمره اصلی + 2 نمره تشویقی)

3) برگزاری آزمون پایان ترم (15 نمره اصلی)

منابع اصلی مورد استفاده در جزوه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

□ سرمد، زهره، بازرگان، عباس و حجازی، الهه (1392)، روشهای

تحقیق در علوم رفتاری، تهران: انتشارات آگه.

□ حافظ نیا، محمدرضا (1393)، روش های تحقیق در علوم انسانی،

انتشارات سمت، چاپ 17.

□ Lancaster, Geoff (2007), research methods in management, ELSEVIER.

□ برخی از مقالات علمی-پژوهشی و ISI مرتبط با موضوع درس

هدف از آموزش روش تحقیق علمی:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

- 1) فراگیری روش شناسایی و بیان مسائل سازمانی
- 2) فراگیری روش رسیدن به حقایق و کشف مجهولات
- 3) فراگیری روش ثبت و انتشار نتایج تحقیقات در قالب مقاله علمی و امتیازنامه (Patent)
- 4) کسب مهارت لازم برای تهیه طرح های تجاری، و اجرای پروژه های تحقیقاتی و مشاوره مدیریت

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

فصل 1: روش تحقیق علمی و مراحل آن

تهیه و تنظیم:
دکتر روح اله تولایی
(عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی)

نسخه شماره یک ، پاییز 1394

مفهوم تحقیق:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

□ برداشت شما از مفهوم تحقیق چیست؟

➤ چگونه به تحقیق نگاه میکنید؟

➤ چه تعریفی از تحقیق در نظر دارید؟

➤ **کار کلاسی:** این جمله را حد اکثر با

بیست کلمه تکمیل کنید.

❖ تحقیق عبارتست از: ...

تعاریف تحقیق:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

✓ تحقیق، عبارتست از فرایند جستجوی منظم برای
مشخص کردن یک موقعیت نامعین (Dewey, 1938).

✓ تحقیق، فرایندی است برنامه ریزی شده،
هوشیارانه، نظام مند (systematic) و قابل اعتماد
برای یافتن حقایق یا فهم عمیق مسایل.

مهمترین ویژگی های تحقیق علمی:

□ 8 ویژگی مهم تحقیق علمی عبارتند از:

1. تحقیق فعالیتی است **منظم و برنامه ریزی شده**.

به این معنا که:

- ❖ نیازمند طرح و نقشه قبلی است؛
- ❖ دارای مراحل معینی است؛
- ❖ دارای زمان بندی مشخصی است؛
- ❖ یک فرآیند (پروژه) است؛

مهمترین ویژگی های تحقیق علمی_ ادامه:

2. تحقیق به **حل یک مساله** معین یا پیدا کردن پاسخ برای یک سوال مشخص معطوف است.

به این معنا که:

- ❖ بدون داشتن مساله و سوال، اساساً انجام تحقیق میسر نیست؛
- ❖ در فرآیند تحقیق، همه فعالیتها متوجه سوال تحقیق است؛
- ❖ در ابتدای تحقیق، در رابطه با پاسخ قطعی، بی اطلاع هستیم؛
- ❖ ممکن است بتوانیم پاسخ سوال را حدس بزنیم (فرضیه سازی) ولی در فرآیند تحقیق باید حدسهایمان را به آزمون بگذاریم.

مهمترین ویژگی های تحقیق علمی_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

3. تحقیق به دنبال بررسی **مسائل نو** و یافتن پاسخ های

جدید است؛

به این معنا که:

- ❖ گسترش علم، نتیجه همین ویژگی است؛
- ❖ البته بررسی صحت و سقم یافته های قبلی نیز می تواند مساله ای جدید بشمار آید.

مهمترین ویژگی های تحقیق علمی_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

4- تحقیق نیازمند داشتن **تخصص فراوان** در زمینه مورد

بررسی است؛

به این معنا که:

- ❖ تحقیق، از وظایف مجتهدین و صاحب نظران هر رشته علمی است. یعنی حاصل جهل نیست بلکه برعکس حاصل علم و دانش و تخصص است؛
- ❖ افراد نا آشنا به یک موضوع علمی، نمی توانند وارد حوزه تحقیق در آن رشته شوند؛
- ❖ به دلیل تخصصی شدن مسائل، امروزه بیشتر تحقیق ها، به صورت گروهی انجام می شود.

مهمترین ویژگی های تحقیق علمی_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

5- اصل تجاهل: تحقیق بی طرف است و حب و بغض در

آن راه ندارد؛

به این معنا که:

- ❖ تعصب و جانبداری، به طور کلی، در تحقیق جایز نیست،
- ❖ زیرا در این صورت، نتیجه تحقیق طبق خواسته محقق تنظیم می شود نه حقیقت؛
- ❖ ذهنیات محقق، همواره فرآیند تحقیق را هدایت می کند؛
- ❖ در رشته های مختلف علوم انسانی، بی طرف بودن، بسیار دشوار است؛

مهمترین ویژگی های تحقیق علمی_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

6. تحقیق مستلزم جمع آوری اطلاعات فراوان است؛

به این معنا که:

- ❖ تحقیق، کاملاً مستند است و حاصل تخیل نیست؛
- ❖ البته، نیروی تخیل، در ساخت فرضیه ها و حدس های مربوط به تحقیق بسیار موثر است ولی در اصل، این اطلاعات است که حدسیات را بررسی می کند؛
- ❖ هرچه ادعای مطرح شده بزرگتر باشد نیاز به شواهد بیشتر است؛
- ❖ بنابراین روشها و ابزارهای شناسایی و کسب اطلاعات در فرآیند تحقیق از اهمیت زیادی برخوردارند.

مهمترین ویژگی های تحقیق علمی_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

7. نتایج تحقیق **مکمل** یافته های تحقیقات و علوم قبلی

است؛

به این معنا که:

- ❖ باید بین یافته های جدید و قدیم ارتباط وجود داشته باشد؛ زیرا علم، حاصل انباشته شدن یافته های بشر است؛
- ❖ یافته های جدید ممکن است از طریق اصلاح و تجدید نظر در یافته های قبلی پدید آید.

مهمترین ویژگی های تحقیق علمی_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

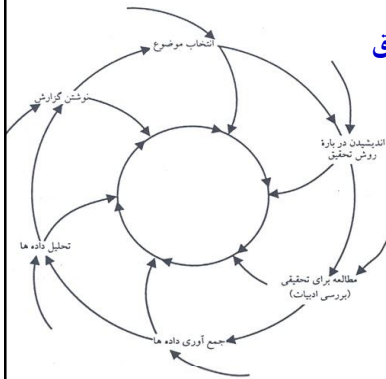
8. تحقیق از قابلیت **تعمیم و پیش بینی** برخوردار است؛

به این معنا که:

- ❖ یافته های تحقیقی را می توان به موارد دیگر تعمیم داد و از این طریق به قدرت پیش بینی دست یافت؛
- ❖ اساساً یکی از هدفهای تحقیق، تعمیم یافته هاست؛
- ❖ نتیجه پژوهش در بیشتر موارد پیش بینی رفتارهاست؛
- ❖ در پایان هر تحقیق، باید راهکار و پیشنهاد ارائه شود.

فرایند چرخه ای انجام تحقیق:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

1) انتخاب موضوع = شناخت مسأله و تدوین عنوان تحقیق

2) انتخاب روش تحقیق = شناسایی منابع و تدوین طرح تحقیق

3) بررسی ادبیات و پیشینه تحقیق = بیان نوآوری و تدوین مدل مفهومی

4) جمع آوری داده = سنجش روایی و پایایی ابزار گردآوری و ورود اطلاعات به رایانه

5) تحلیل داده ها = دسته بندی، تحلیل و پردازش اطلاعات

6) تدوین گزارش تحقیق = جمع بندی و نتیجه گیری و تدوین گزارش به صورت مقاله علمی یا گزارش پژوهشی

ویژگی های فرایند چرخه ای انجام تحقیق:

جزوه آموزشی
روش تحقیق در مدیریت

مهمترین ویژگی های فرایند چرخه ای انجام تحقیق عبارتند از:

✓ به صورت دوری یا چرخه ای (cyclical) تکرار می شود؛

✓ پایان ناپذیر (never-ending) است؛

✓ قابل بررسی مجدد است؛

✓ بازگشت پذیر به نقطه آغازهای متفاوت می باشد؛

✓ قابلیت ورود به چرخه از هر نقطه ای که بخواهید را دارد.